

Кучма Т. В.

Рівненський державний гуманітарний університет

НОМІНАЦІЇ ПЕРСОНАЖІВ ПОВІСТІ-КАЗКИ О. ПРОЙСЛЕРА «МАЛА БАБА ЯГА» ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД

У статті досліджено номінації персонажів повісті-казки О. Пройслера “Die kleine Hexe” та їх переклади, здійснені В. Василюком й О. Івановою. Виявлено, що головними героями твору є «маленькі» казкові персонажі – свідомо негативні, але в ролі позитивних. З’ясовано, що в казці діють різні персонажі: чаклунки (відьми), люди і тварини. Установлено, що існують два методи перекладу художніх творів: переклад-одомашнення і переклад-очуження. Першу групу персонажів становлять номінації демонологічних (фольклорно-міфологічних) персонажів: die Hexen – чаклунки (відьми). З’ясовано, що ірреальний світ у казці побудований за зразком земного, реального. У ньому є свої ієрархічні стосунки: die kleine Hexe – die großen Hexen – die Oberhexe. Головна героїня твору – die kleine Hexe – мала Баба Яга. Обидва перекладачі підібрали аналог Баба-Яга – міфологічний образ, широко представлений у слов’янському фольклорі. Другу групу персонажів становлять номінації людей – мешканців сусіднього міста: der Krämer Balduin Pfefferkorn, der Billige Jakob тощо. Проте більшість персонажів не мають власних імен, вони називаються за професією, статтю або родинними зв’язками: der Jäger, ein Mädchen та інші. Окрему підгрупу становлять назви героїв карнавалу: die kleinen Chinesinnen, die Eskimofrauen та інші. Третю групу персонажів становлять номінації тварин – птахів і звірів: der Rabe Abraxas, der Ochse Korbinian та інші. Виявлено, що під час перекладу В. Василюк і О. Іванова використовують для них еквіваленти: die Feuerwehrleute – пожежники, ein Bub – хлопчик, die Tiere – звірі. З’ясовано, у перекладі власних імен В. Василюк переважно використовує калькування: Rumpelpel – Трам-Бам-Бах, Balduin Pfefferkorn – Балдуїн Перчинка, а також транскрипцію: Abraxas – Абрахас, Kräx – Крекс, що сприяє одомашненню твору; О. Іванова використовує транслітерацію: Румпумпель, Балдуїн Пфефферкорн, Абрахас, Кракс, що сприяє очуженню – збереженню колориту оригіналу казки.

Ключові слова: номінація, переклад, переклад-одомашнення, переклад-очуження, еквівалент, калькування, транскрипція, транслітерація

Постановка проблеми. Повість-казка Отфріда Пройслера “Die kleine Hexe” (варіанти назви українською мовою: «Мала Баба Яга», «Маленька Баба-Яга») входить до своєрідної трилогії про маленьких представників надприродних істот; у цю серію входять також повісті “Das kleine Gespenst” («Привидення», «Маленький Привид») і “Der kleine Wassermann” («Водяничок», «Маленький Водяний»). Ці твори цікаві тим, що його казки не схожі на середньовічні німецькі легенди з їхніми жорстокими образами і подіями, замість «супергероя» головними ставали «маленькі» казкові персонажі – свідомо негативні, але в ролі позитивних. Відомі фольклорні сюжети він переказував у сучасному дусі, а світоустрій його героїв можна без зусиль уявити як звичайний людський.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Творчість О. Пройслера привертала увагу переважно науковців-літературознавців і вчителів-практиків. Проблема розвитку сучасної німець-

комовної літератури для дітей аналізували У. Гнідець, О. Деркачова, С. Ушневич, проблеми перекладу дитячої літератури вивчали А. Потапова, О. Ребрій, О. Шапошник, особливості перекладу власних імен досліджували М. Бережна, М. Венгрєнівська, О. Войтович, Г. Капніна, О. Ковтун, О. Помазан, С. Тимченко, аналіз тексту казки здійснили О. Fenner, А. Schuster. Однак мова перекладів повісті-казки Отфріда Пройслера “Die kleine Hexe” українською мовою ще не була предметом спеціальних розвідок.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати номінації персонажів казки Отфріда Пройслера “Die kleine Hexe” та їх переклади, здійснені В. Василюком і О. Івановою.

Виклад основного матеріалу. У перекладі номінацій персонажів найбільш часто використовуються підбір еквівалента, аналога, транслітерація, транскрипція та калькування. Вибір методу перекладу власних назв, що зберегли свою семантику, зумовлюється традицією, що поширюється

навіть на вигадані імена та прізвиська. Остаточний вибір способу перекладу все ж покладається на фахівця. Цей вибір можуть зумовлювати такі чинники, як традиція передачі, прагматична та комунікативна мета застосування назв, співвіднесеність морфологічних, фонетичних та графічних норм мов, переклад між якими здійснюється тощо.

А. Якимчук [12, с. 217] зазначає, що кожен текст існує в певному комунікативному контексті, він закріплений за якоюсь культурою. У зв'язку із цим існують два методи перекладу:

А. Переклад-одомашнення – заміщає елементи похідного тексту, які є специфічними культурними елементами культури оригіналу, елементами культури адресата; переклад асимілює текст оригіналу до контексту культури адресата.

В. Переклад-очуження – намагається передати специфічні культурні елементи тексту оригіналу як такі. Найбільш важкими є випадки, коли культурна різниця є настільки великою, що для читача перекладу необхідно спочатку створити передумови для розуміння, щоб зробити можливим адекватне сприйняття тексту.

М. Венгрєнівська наголошує, що під час розгляду питання відтворення казкових імен та назв у перекладі потрібно враховувати три основні моменти, що мають вирішальне значення для вибору варіанта перекладу: стилістичну функцію імен і назв у плані всього тексту казки; їхню семантичну структуру і традицію їх уживання в мові оригіналу та в мові перекладу [1, с. 203].

Оригінальний твір О. Пройслера складається із 20 глав, кожна з яких має свій сюжет. Переклад В. Василюка містить 18 глав, не перекладено глави 12. *Der Maronimann*; 13. *Besser als sieben Röcke*. А переклад О. Іванової – 16 глав, не перекладено глави 8. *Papierblumen*, 12. *Der Maronimann*; 13. *Besser als sieben Röcke*; 17. *Der Kegelbruder*.

У казці діють різні персонажі: чаклунки (відьми), люди і тварини, причому останні можуть розмовляти.

Першу групу персонажів становлять номінації демонологічних (фольклорно-міфологічних) персонажів: *die Hexen* – чаклунки (відьми). Ірреальний світ у казці побудований за зразком земного, реального. У ньому є свої ієрархічні стосунки: *die kleine Hexe* – *die großen Hexen* – *die Oberhexe*.

Головна героїня твору – *die kleine Hexe* – мала Баба Яга [5, с. 6], *Маленька Баба-Яга* – тобто відьма [6, с. 3], якій лише 127 років, вона замала, щоб танцювати у Вальпургієву ніч на горі Блоксберг. *Hexe* дослівно – «відьма, чаклунка, чарівниця». Обидва перекладачі підібрали аналог

Баба-Яга – міфологічний образ, широко представлений у слов'янському фольклорі. Використання номінації *мала Баба Яга*, замість *відьма*, – приклад одомашнення імені героїні казки. О. Іванова використовує обидві номінації.

Малій Бабі Язі протистоять *die großen Hexen* – *дорослі чаклунки* [5, с. 8] / *чарівниці* [5, с. 9] / *русалки* [5, с. 9] / *мавки* [5, с. 9], *дорослі відьми* [6, с. 6]. Лексема *чаклунка* має пряме значення: Людина, яка займається чаклунством // нар.-поет. Казковий персонаж, який впливає магічними діями на природу й людей; чарівник, переносне: Людина, яка робить все надзвичайно вміло, вправно [8, Т. 11, с. 26].

Лексема *відьма* має значення: жінка, яка, знаючись із «нечистою силою», завдає людям шкоди; чаклунка; лайл. Про нечепурну, розхристану або сварливу, злу жінку [8, Т. 1, с. 666].

Звичайно, у Вальпургієву ніч відбувається шабаш відьом, отже, переклад О. Іванової більше відповідає оригіналу, але лексема *чаклунка* у перекладі В. Василюка має менш негативну конотацію. Оскільки твір адресований дітям молодшого шкільного віку, вибір саме цього слова цілком виправданий.

Es mochten wohl, alles in allem, fünf- oder sechshundert Hexen sein: Berghexen, Waldhexen, Sumpfhexen, Nebelhexen und Wetterhexen, Windhexen, Knusperhexen und Kräuterhexen / Було їх тут чи не з п'ятсот, коли не шістсот: гірські русалки, лісові мавки, русалки болотяні та криничні, чаклунки-вітрянниці, русалки-туманниці, трав'яні русалки та чарівниці-гризухи [5, с. 9] / Тут було біля п'ятисот чи шестисот відьом: гірські відьми, лісові відьми, відьми болотні й колодязні, відьми туману і трав'яні відьми, і відьми вітру [6, с. 9]

Серед дорослих чаклунок (відьом) виділяються *Berghexen* – гірські русалки [5, с. 9] (аналог), *гірські відьми* [6, с. 9] (еквівалент); *Waldhexen* – лісові мавки [5, с. 9] (аналог), *лісові відьми* [6 с. 9] (еквівалент); *Sumpfhexen* – русалки болотяні та криничні [5, с. 9] (аналог із розширенням поняття), *відьми болотні й колодязні* [6, с. 9] (еквівалент із розширенням поняття); *Nebelhexen* – русалки-туманниці [5, с. 9] (аналог), *відьми туману* [6, с. 9] (еквівалент); *Windhexen* – чаклунки-вітрянниці [5, с. 9] (аналог), *відьми вітру* [6, с. 9] (еквівалент); *Knusperhexen* – чарівниці-гризухи [5, с. 9] (аналог), у перекладі О. Іванової ця лексема відсутня.

Wetterhexen – дослівно «відьми погоди» – у переліку учасниць Вальпургієвої ночі залишилося без перекладу, однак у наступному абзаці О. Пройслер знову вживає це слово, коли представляє сувору тітоньку Малої Баби Яги; *Muhme*,

die Wetterhexe Rumpumpel – тімонька – чаклунка-дощовиця *Трам-Бам-Бах* [5, с. 9] / чаклунка негоди *Трам-Бам-Бах* [5, с. 10] (аналог загального імені та калькування власного), *тїтка* – вітрова відьма *Румпумпель* [6, с. 10] (аналог загального імені та транслітерація власного); цікаво, що автор ужив застарілу лексему *Muhme*, а не *Tante* для підкреслення віку персонажів – Мала Баба Яга народилася приблизно в 1831 р. [15]; *die Oberhexe* – Найстарша чаклунка [5, с. 10], *Головна відьма* [6, с. 11].

Другу групу становлять номінації людей – мешканців сусіднього міста: *der Krämer Balduin Pfefferkorn* – крамар Балдуїн Перчинка [5, с. 17] (еквівалент загального імені, транслітерація імені та калькування прізвища, що сприяє одомашненню тексту), *дріб'язковий торговець Балдуїн Пфєфферкорн* [6, с. 22] / *крамар* [6, с. 23] (аналог/еквівалент загального імені і транслітерація імені та прізвища, що сприяє очуженню тексту).

У перекладі В. Василюка завдяки поєднанню імені, що походить від давньогерманського *Baldewin: bald* (смільвий) + *wini* (один) (ім'я Балдуїн було досить поширене в Середньовіччі – воно було родовим іменем графів Фландрських, також це ім'я носили кілька королів Єрусалимського королівства, заснованого хрестоносцями), і прізвища Перчинка зберігається комічний ефект.

Зазначимо, що в перекладі О. Іванової невдало вжито номінацію *дріб'язковий торговець*, оскільки прикметник *дріб'язковий* має значення «який базується на чому-небудь дрібному, неістотному, незначному або виявляється у дрібницях» [8, Т. 2, с. 417], краще було б використати словосполучення *торговець дріб'язком*, тобто невеликими предметами, речами.

На базарі в місті за півціни продавав крам *der Billige Jakob* – Якоб Дешевий [5, с. 29] (транслітерація імені та калькування прізвища); у перекладі О. Іванової ця глава відсутня.

Головна героїня потоваришувала із братом і сестрою *Der Junge hieß Thomas, das Mädchen hieß Vroni* – хлопчика звали Томас, дівчинку – Вроні [5, с. 36] (традиційні написання), хлопчика звали Томас, а дівчинку – Броні [6, с. 55]. Якщо Вроні – це скорочена зменшувальна форма імені Veronika – Вероніка, то Броні, імовірно, скорочений варіант від Berenika – Береніка, хоча можна припустити недогляд перекладача.

Der Schneider-Fritz – Фріц – син кравця [5, с. 60] (традиційні написання), Фриц – син кравця [6, с. 91]; ім'я Фріц – скорочена зменшувальна форма імені Friedrich – Фрідріх, Frederick – Фредерік чи Fridolin – Фрідолін.

Der Schuster-Sepp – син шевця Зепп [5, с. 60], син чоботаря Зепп [6, с. 91] (у перекладі О. Іванової вжито розмовну лексему); ім'я Зепп – скорочена зменшувальна форма імені Joseph – Йозеф.

Більшість персонажів не мають власних імен, вони називаються за професією, статтю або родинними зв'язками:

– *der Jäger* – мисливець [5, с. 20] (еквівалент), *мисливець* [6, с. 29] (еквівалент); *der Revierförster* – досл. «районний лісник» – *лісник* [5, с. 24] (ужито загальне поняття), *лісничий* [6, с. 40] (ужито загальне поняття); *der Kutscher* – *візник* [5, с. 33] (еквівалент), *возій* [6, с. 49] (еквівалент); *der Hauptmann* – *капітан* [5, с. 40] (еквівалент), *старшина стрільців* [6, с. 63] (аналог); *der Fähnrich* – *прапорщик* [5, с. 41] (еквівалент), помічник старшини [6, с. 64] (аналог); *ein Herr von der Zeitung* – *кореспондент місцевої газети* [5, с. 42] (аналог), *кореспондент місцевої газети* [6, с. 66] (аналог); *der Schindelmacher* – *гончар* [5, с. 54], у перекладі О. Іванової цієї глави немає; *die Hausfrauen* – *господині* [5, с. 29]; *Dienstmädchen* – *наймички* [5, с. 29]; *Bauernweiber* – *селянки* [5, с. 29]; *Köchinnen* – *кухарки* [5, с. 29]; *die Gärtnerfrauen* – *жінки городників* [5, с. 29]; *die Obsthändler* – *продавці садовини* [5, с. 29]; *die Fischweiber* – *жінки рибалок* [5, с. 29]; *der Würstelmann* – *ковбасник* [5, с. 29]; *der Töpfer* – *гончар* [5, с. 29]; *die Feuerwehrlente* – *пожежники* [5, с. 60], *пожежники* [6, с. 92] (у перекладі О. Іванової); *die Bauersleute* – *селяни* [5, с. 32], *одинокі супутники* [6, с. 48]; *die Kundin* – *купувальниця* [5, с. 19], *купувальниця* [6, с. 25]; *Leute* – *глядачі* [5, с. 39] (аналог, дослівно «люди»), *глядачі* [6, с. 61] (аналог); *Kegelbrüdern* – *приятелі* [5, с. 54], «партнери із гри в кеглі», дослівно «брати по кегельбану»; (у перекладі О. Іванової цієї глави немає); *Kegeljunge* – *хлопець, що допомагав гравцям* [5, с. 6];

– *Menschen* – *люди* [5, с. 54]; *Frau* – *жінка* [5, с. 54]; *Mann* – *чоловік* [5, с. 54]; *zwei Kinder* – *двоє дітей* [5, с. 36]; *ein Bub* – *хлопчик* [5, с. 36], *хлопчик* [6, с. 54]; *ein Mädchen* – *дівчинка* [5, с. 36], *дівчинка* [6, с. 54]; *drei alte Weiber* – *три бабусі* [5, с. 21], *три старенькі* [6, с. 34]; *Söhnchen* – *синку* [5, с. 26], *синочку* [6, с. 42]; *Mutter* – *мама* [5, с. 30]; *Vater* – *батько* [5, с. 30]; *Geschwister* – *братики і сестрички* [5, с. 30]; *Mütterchen* – *мамуся* [5, с. 27], *маїнка* [6, с. 43].

Окрему підгрупу становлять назви героїв карнавалу із глави *Wollen wir wetten?*:

– *Neger* – дослівно «негри» – *негрєнята* [5, с. 48], *негрєнята* [6, с. 76]; *Negerlein* – *негрє-*

нята [5, с. 47], негреньята [6, с. 73]. У 2013 р. стало відомо, що видавництво “Thienemann Verlag” збирається перевидати “Die kleine Hexe”, вилучивши з неї слова *Neger*, *Negerlein* із міркувань політичної коректності. Сам О. Пройслер був проти такого втручання [14]. Зазначимо, що у творі лексеми лише називають карнавальні костюми і не мають ознак дискримінації людей за расовою належністю; *die Türken* – турки [5, с. 47]; *Indianer* – індіанці [5, с. 47], індіанці [6, с. 73]; *Blutige Wolke, der tapfere Indianerkrieger* – хоробрий індіанець Чорна Хмара [5, с. 49] (дослівно «Кривава Хмара»), індіанець [6, с. 77]; *die kleinen Chinesinnen* – дослівно «маленькі китайки» – маленькі китайці [5, с. 47], маленькі китайці [6, с. 73]; *die Chinesenmädchen* – китайці [5, с. 47], у цьому реченні в перекладі О. Іванової – турки [6, с. 74]; *die Eskimofrauen* – дослівно «ескімоски» – ескімоси [5, с. 47], ескімоси [6, с. 74]; *der Menschenfresser* – людоджер [5, с. 47], людоджер [6, с. 73] / людод [6, с. 74]; *der Wüstenscheich* – шейх – володар пустелі [5, с. 47], шейх – мешканець пустелі [6, с. 73]; *der Hottentottenhäuptling* – вождь готтентотів [5, с. 47], вождь готтентотів [6, с. 73]; готтентоти – це народ, що живе в центральних і південних районах Намібії і в Південно-Африканській Республіці; *die Cowboys* – ковбої [5, с. 47], ковбої [6, с. 74]; *der Schornsteinfeger* – сажотрус [5, с. 47], сажотрус [6, с. 74]; *der Kasperl* – клоун [5, с. 47] (аналог), Петрушка [6, с. 74] (аналог); Касперль – комічний персонаж німецького національного фольклору і театру ляльок (Kasperltheater). Зазвичай ця лялька, що надягається на руку, «виступає» у спектаклях із грубим гумором і відрізняється простувато-наївним характером і поведінкою; оскільки ворон висунув припущення, що йдуть артисти цирку, В. Василюк обрав аналогію із цирковим клоуном, О. Іванова обрала аналогію з театром ляльок, Петрушка б'є чорта, а не *Wüstenscheich* – шейха; *der Räuberhauptmann Jaromir* – ватажок розбійників Яромир [5, с. 47], розбійник Яромир [6, с. 74]; у художній літературі згадку про розбійника Яромира знаходимо у драмі Ф. Грильпарцера “Ahnfrau” («Праматір»); *Fastnachtshexe* – карнавальна баба-яга [5, с. 48], карнавальна Баба-Яга, переряджена Баба-Яга [6, с. 75].

Третю групу становлять номінації тварин – птахів і звірів.

У малої Баби Яги є друг і мудрий порадижник *der Rabe Abraxas* – ворон Абракас [5, с. 6] (транскрипція), ворон Абрахас [6, с. 32] (транслітерація); *Abraxas* – верховний глава Небес і Еонів, що уособлює єдність Світового Часу і Простору, це ім'я часто трапляється в художній літературі

і культурі, однак, можливо, автор просто використав оноματοпею (звуконаслідування) – імітацію воронячого крику.

В Абракса є брат *Kräx* – *Крекс* [5, с. 57] (транскрипція), *Кракс* [6, с. 88] (транслітерація); *Краксові* – родина птахів ряду куроподібних, проте радше це теж звуконаслідування; *der Ochse Korbinian* – бик Корбініан [5, с. 40] (транслітерація), бик Корбініан [6, с. 62] (транслітерація); Корбініан – святий, один із перших місіонерів і єпископів у Баварії, а бика господар пообіцяв у нагороду найкращому стрільцеві, у цьому можна побачити натяк на жертвність бика; *die Pferde* – коні [5, с. 32], коні [6, с. 48]; *die Tiere* – звірі [5, с. 50], звірі [6, с. 80]; *Eichhörnchen* – білка [5, с. 51], білка [6, с. 80]; *Rehe* – козуля [5, с. 51], козуля [6, с. 80]; *Hasen* – зайці [5, с. 51], зайці [6, с. 80]; *zwei Hirsche* – два олені [5, с. 51], олені [6, с. 80]; *ein Dutzend Kaninchen* – дюжина кроликів [5, с. 51], ціла юрба кроликів [6, с. 80]; *Scharen von Waldmäusen* – зграї лісових мишей [5, с. 51], зграї мишей [6, с. 80]; *der Fuchs* – лисиця [5, с. 52], лисиця [6, с. 83].

Висновки і пропозиції. Отже, у казці діють різні персонажі: чаклунки (відьми), люди і тварини. Головна героїня твору – *die kleine Hexe*, обидва перекладачі підібрали аналог *Баба-Яга* – міфологічний образ, широко представлений у слов'янському фольклорі. Використання номінації *мала Баба Яга*, замість *відьма*, – приклад одомашнення імені героїні казки. У переліку видів чаклунок В. Василюк підбирає низку аналогів: гірські русалки, лісові мавки, русалки болотяні та криничні, чаклунки-вітряниці, русалки-туманниці, трав'яні русалки та чарівниці-гризухи, тоді як О. Іванова використовує еквіваленти: гірські відьми, лісові відьми, відьми болотні й колодязні, відьми туману і трав'яні відьми, відьми вітру. Більшість персонажів не мають власних імен, вони називаються за професією, статтю або родинними зв'язками, під час перекладу В. Василюк і О. Іванова використовують еквіваленти: *die Feuerwehrleute* – пожежники, *ein Bub* – хлопчик, *den Tieren* – звірі. У перекладі власних імен В. Василюк переважно використовує калькування: *Rumpumpel* – Трам-Бам-Бах, *Balduin Pfefferkorn* – Балдуїн Перчинка, *Billige Jakob* – Якоб Дешевий, а також транскрипцію: *Abraxas* – Абракас, *Kräx* – Крекс, що сприяє одомашненню твору; О. Іванова використовує транслітерацію: *Rumpumpel*, *Balduin Pfefferkorn*, *Abraxas*, *Kräx*, що сприяє очуженню – збереженню колориту оригіналу казки.

Перспективу дослідження вбачаємо в аналізі перекладів лексичних одиниць, зокрема сталих словесних комплексів.

Список літератури:

1. Венгренивська М. Казкові імена і назви та їхній переклад: слов'яно-неслов'янський контекст. *Слов'янський світ* : збірник наукових праць. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2008. Вип. 6. С. 203–220.
2. Гнідець У. Провідні тенденції розвитку сучасної німецькомовної літератури для дітей та юнацтва. *Мова і культура*. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2008. Вип. 10. Т. IX (109). С. 236–242.
3. Капніна Г. Особливості відтворення антропонімів у процесі перекладу казок (на матеріалі німецького та українського фольклору). *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2014. Вип. 45. С. 247–249.
4. Ковтун О., Помазан О. Власне ім'я у художньому творі як перекладацька проблема. *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. 2016. Вип. 31–32. С. 46–58.
5. Проїслер О. Мала Баба Яга. Водяничок. Перекл. з нім. і передм. В. Василюка. Київ : Веселка, 1992. С. 5–68.
6. Проїслер О. Маленька Баба-Яга : повість-казка : для молодшого шкільного віку. Пер. О. Іванова. Харків : Ранок-НТ, 2003. 128 с.
7. Ребрій О. Творчі виміри перекладу дитячої літератури. *Філологічні трактати* : науковий журнал. Суми : СумДУ, 2012. Т. 4. № 2. С. 89–94.
8. Словник української мови : в 11-и т. / за ред. І. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980. Т. 1–11.
9. Тимченко Є. Особливості перекладу власних назв у казках. *Іноземна філологія*. 2007. Вип. 119. С. 119–124.
10. Ушневич С., Деркачова О. Літературна казка Німеччини та Австрії. Брустурів : Дискурсус, 2013. 216 с.
11. Шапошник О. До проблеми перекладу дитячої літератури. *Нова філологія* : збірник наукових праць / ред. В. Манакін. Запоріжжя : ЗНУ, 2011. Вип. 45. С. 249–252.
12. Якимчук А. Лінгвокультурна комунікація як випробовування для перекладача. *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка*. 2007. № 34. С. 217–221.
13. Die kleine Hexe – Eine große Freude. *Kulturleben Literatur*. URL: <https://blog.studiumdigitale.uni-frankfurt.de/kulturkiosk/blog/2021/03/04/die-kleine-hexe-eine-grosse-freude/> (дата звернення: 18.08.2021).
14. Diskriminierende Sprache bei Preußler. Die Kleine Hexe, ohne Rassismus. URL: <https://taz.de/Diskriminierende-Sprache-bei-Preussler!/5076053/> (дата звернення: 23.08.2021).
15. Fenner O. Textanalyse zum Kinderbuch “Die kleine Hexe” von Otfried Preußler. URL: <http://www.dagmarwilde.de/fachseminarergebn/hexegies.html> (дата звернення: 19.08.2021).
16. Preußler O. Die Kleine Hexe. URL: <https://www.rulit.me/books/die-kleine-hexe-download-304608.html> (дата звернення: 01.08.2021).
17. Schuster A. Textanalyse zum Kinderbuch “Die kleine Hexe” von Otfried Preußler. URL: <http://www.dagmarwilde.de/fachseminarergebn/hexegies.html> (дата звернення: 20.08.2021).

**Kuchma T. V. CHARACTERS' NAMES OF THE FAIRY-TALE “DIE KLEINE HEXE”
BY O. PREÜBLER AND THEIR TRANSLATION**

The article deals with the characters' names of the fairy-tale “Die kleine Hexe” by O. Preußler and their translations made by V. Vasyliuk and O. Ivanova. The research has found that the main characters of the book are “little” fairy-tale characters – deliberately negative, but being positive in their essence. The research has determined that there are different characters in the fairy tale: witches, people and animals. Translators used two methods of translation: translation-domestication and translation-foreignization. The first group includes the names of demonological (folklore-mythological) characters: die Hexen – witches. The research has shown that the unreal world in the fairy tale is built on the model of the real earthly world. It has its own hierarchical relations: die kleine Hexe – die großen Hexen – die Oberhexe. The main character of the work is “die kleine Hexe” – the Little Witch (little Baba Yaga). Both translators chose the equivalent “Baba Yaga” – a mythological character that is widely represented in Slavic folklore. The second group includes the names of people – residents of the neighbouring town: der Krämer Balduin Pfefferkorn, der Billige Jakob and others. The research has shown that most characters do not have their own names. They are named by profession, gender or family relations: der Jäger, ein Mädchen and others. There is a subgroup of names of the carnival participants: die kleinen Chinesinnen, die Eskimofrauen and others. The third group consists of the names of birds and animals: der Rabe Abraxas, der Ochse Korbinian and others. The research has found that in their translation V. Vasyliuk and O. Ivanova use equivalents: die Feuerwehrleute – firefighters, ein Bub – a boy, die Tiere – animals. While translating proper names V. Vasyliuk mainly uses loan-translation and transcription that helps domestication; O. Ivanova uses transliteration that leads to foreignization and preserved identity of the original text.

Key words: name, translation, translation-domestication, translation-foreignization, equivalent, loan-translation, transcription, transliteration.